

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Кзз 424/2024
03.04.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Милене Рашић, председника већа, Дубравке Дамјановић, Гордане Којић, Александра Степановића и Мирољуба Томића, чланова већа, са саветником Врховног суда Снежаном Меденицом, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног Радољуба Максковића и др, због кривичног дела примање мита из члана 367. став 1. Кривичног законика, одлучујући о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног Радољуба Максковића – адвоката Предрага Васовића, поднетом против правноснажних пресуда Вишег суда у Београду К бр.385/18 од 22.11.2022. године и Апелационог суда у Београду Кж1 бр.556/23 од 03.10.2023. године, у седници већа одржаној дана 03. априла 2024. године, једногласно, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснован захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног Радољуба Максковића – адвоката Предрага Васовића, поднет против правноснажних пресуда Вишег суда у Београду К бр.385/18 од 22.11.2022. године и Апелационог суда у Београду Кж1 бр.556/23 од 03.10.2023. године, у односу на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) Законика о кривичном поступку, док се исти захтев у осталом делу, **ОДБАЦУЈЕ**.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду К бр.385/18 од 22.11.2022. године, окривљени Радољуб Максковић је, поред окривљеног АА, оглашен кривим због извршења кривичног примање мита из члана 367. став 1. Кривичног законика, за које дело је осуђен на казну затвора у трајању од две године, у коју му је урачунато време проведено у притвору од 21.09.2017. године до 27.10.2017. године.

Истом пресудом, на основу одредаба члана 78. и члана 85. КЗ, према окривљеном Радољубу Максковићу изречена је мера безбедности забране вршења позива, и то вршења послова службеног лица у државним органима Републике Србије у трајању од три године, рачунајући од дана правноснажности пресуде, с тим да се време проведено у затвору не урачунава у време трајања ове мере.

Оштећени ББ и ВВ су ради остваривања имовинскоправног захтева упућени на парнични поступак.

Окривљени Радован Максковић обавезан је да накнади трошкове кривичног поступка у износу од 38.442,500,00 динара, као и паушалне трошкове у износу од 30.000,00 динара, све у року од 15 дана од дана правноснажности пресуде, под претњом принудног извршења.

Пресудом Апелационог суда у Београду Кж1 бр.556/23 од 03.10.2023. године, делимично је усвојена жалба јавног тужиоца Вишег јавног тужилаштва у Београду и пресуда Вишег суда у Београду К бр.385/18 од 22.11.2022. године преиначена у погледу одлуке о казни и мери безбедности у односу на окривљеног Радољуба Максковића, тако што је окривљени за кривично дело примање мита из члана 367. став 1. КЗ због ког је првостепеном пресудом оглашен кривим, осуђен на казну затвора у трајању од три године, у коју казну му је урачунато време проведено у притвору од 21.09.2017. до 27.10.2017. године, а на основу одредаба члана 78. и 85. КЗ изречена му је мера безбедности забране вршења позива, делатности и дужности – вршење послова службеног лица у државним органима Републике Србије у трајању од пет година од дана правноснажности пресуде, с тим да се време проведено у затвору не урачунава у време трајања ове мере, док су жалба јавног тужиоца у преосталом делу и жалбе бранилаца окривљених одбијене као неосноване, а првостепена пресуда у непреиначеном делу, потврђена.

Против наведених правноснажних пресуда, захтев за заштиту законитости поднео је бранилац окривљеног Радољуба Максковића – адвокат Предраг Васовић, због битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП и повреде кривичног закона из члана 439. тачка 3) ЗКП, са предлогом да Врховни суд усвоји захтев и укине побијане пресуде, а предмет врати првостепеном суду на поновно одлучивање.

Врховни суд је доставио примерак захтева за заштиту законитости Врховном јавном тужиоцу, сходно одредби члана 488. став 1. ЗКП, и у седници већа коју је одржао без обавештења јавног тужиоца и браниоца окривљеног, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), након разматрања списка предмета и правноснажних пресуда против којих је захтев за заштиту законитости поднет, те по оцени навода изложених у захтеву, нашао:

Захтев је неоснован у делу у којем се односи на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, док је у осталом делу недозвољен.

Указујући на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, бранилац окривљеног у захтеву за заштиту законитости наводи да су нижестепене пресуде, засноване на доказима на којима се по одредбама ЗКП не могу заснивати, обзиром да су према окривљеном Радољубу Максковићу у току поступка примењене посебне доказне радње, и то тајни надзор комуникације из члана 166. ЗКП, тајно праћење и снимање из члана 171. ЗКП, симуловани послови из члана 174. ЗКП и претресање телефона из члана 152. ЗКП, при чему су, према ставу браниоца, мере

тајног надзора комуникације из члана 166. ЗКП и претресање из члана 152. ЗКП, биле „сувишне и незаконите“ јер су представљале несразмерно задирање у Уставом гарантована људска права окривљеног. Надаље, у захтеву се истиче и да незаконит доказ представљају аудио записи пресретнутих разговора, као резултат посебне мере тајни надзор комуникације из члана 166. ЗКП, јер је судија за претходни поступак донео више наредби, у којима није дао јасне, довољне и аргументоване разлоге на околност да ли су били испуњени општи материјални основи за примену посебних доказних радњи из члана 161. став 1. и 2. ЗКП, односно да ли су постојале тешкоће или немогућност да се докази прибаве на други начин или би њихово прикупљање било отежано. Према ставу браниоца, наредбе судије за претходни поступак су незаконите и због тога што у њима не постоји образложени предлог Вишег јавног тужиоца у Београду, при чему је прислушкивање било незаконито јер није било основа сумње да је окривљени извршио кривично дело. Поред тога, према наводима захтева, две наредбе су донете ретроактивно, обзиром да су достављене дана 22.10.2017. године, пуних месец дана након што је окривљени Радољуб Максковић лишен слободе, те представљају незаконит доказ. Најзад, као незаконите доказе бранилац наводи и службене белешке МУП-а РС од 18.07.2017. до 21.09.2017. године о обавештењу примељеном од грађана ББ, оперативни извештај ПУ за град Београд, УКП – Прво одељење од 10.07.2017. године и извештаје МУП-а РС.

Изложене наводе захтева за заштиту законитости, Врховни суд оценио је неоснованим, из следећих разлога:

Према стању у списима, судија за претходни поступак Посебног одељења Вишег суда у Београду је дана 25.07.2017. године дао наредбу Кпп Пов2 бр.192/17 да се против осумњиченог Радољуба Максковића изврши тајни надзор и снимање комуникација, које обавља преко телефона 063/... и 060/..., а која је донета по предлогу Вишег јавног тужиоца у Београду Стр. Пов. бр.114/174 од 24.07.2017. године. Наредба је донета на основу члана 161. став 1, члана 162. став 1. тачка 2), те одредаба чланова 166, 167. и 168. ЗКП. У наредби је наведено да ове посебне доказне радње могу трајати најдуже три месеца, при чему наредба садржи податке о осумњиченом, законску нумерацију кривичног дела, као и разлоге на којима се заснивају основи сумње да окривљени врши кривично дело примање мита из члана 367. КЗ, те образложење због чега је примена те доказне радње неопходна, уз назначење да се на други начин не могу прикупити докази за кривично гоњење или би њихово прикупљање било знатно отежано, као и констатацију да се исти резултати не би могли постићи на други начин, којим се мање ограничавају права грађана.

Како је, дакле наведена наредба донета у свему у складу са одредбама Законика о кривичном поступку, и садржи јасно образложење о неопходности њеног предузимања, то су супротни наводи захтева оцењени неоснованим. При том чињеница да у списима предмета не постоји образложени предлог за предузимање ове посебне доказне радње, по оцени овога суда, није од утицаја на законитост овог доказа, обзиром да се из саме наредбе јасно види да је донета на основу предлога Вишег јавног тужиоца у Београду од 24.07.2017. године.

Неосновани су и наводи захтева којима се указује да су две наредбе од 22.10.2017. године неблаговремено прибављене, односно да су донете ретроактивно, уз

образложење да су достављене месец дана након што је окривљени лишен слободe и донета наредба о спровођењу истраге.

Из списка предмета произилази да је наредба о спровођењу истраге против окривљеног Радољуба Максића донета дана 23.09.2017. године, те да му је тог дана и одређен притвор решењем Вишег суда у Београду – Одељење за претходни поступак Кпп бр.313/17 од 23.09.2017. године. Након тога, према стању у списима, није донета ниједна наредба судије за претходни поступак, већ су наредбе донете у периоду од 20.07.2017. године до 25.07.2017. године, с тим што је наредбом од 01.08.2017. године проширена наредба Кпп Пов2 бр.192/17 од 25.07.2017. године на бројеве телефона 011-... и 011/... . Стога су наводи захтева и у овом делу оцењени неоснованим.

Неосновани су и наводи захтева којима се указује да су службене белешке МУП-а РС у току поступка коришћене као доказ, и то службене белешке о обавештењу примљеном од грађана ББ од 18.07.2017. године до 21.09.2017. године, а што је наведено на страни 37 првостепене пресуде.

Наиме, наведене службене белешке нису изведене као доказ на главном претресу, нити су коришћене као доказ у кривичном поступку, обзиром да нису прочитане. У првостепеној пресуди је само наведено да се службене белешке о обавештењу примељеном од ББ појављују у периоду од 18.07.2017. године до 21.09.2017. године, при чему суд није вршио оцену ових службених белешки, нити се бавио садржином истих, већ је само констатовао да су ове службене белешке саставни део списка.

Надаље, у захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног, као незаконит доказ, наводе се и извештаји МУП-а РС, при чему бранилац не наводи на који начин је с тим у вези учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, односно супротно којим одредбама Законика о кривичном поступку је овај доказ изведен, већ само констатује да они не могу бити доказ у поступку, те да доказ могу бити само аудио записи садржине пресретнутих разговора, као резултат примене мера тајног надзора комуникације у смислу члана 166. ЗКП.

По оцени овога суда, правноснажна пресуда није ни заснована на извештајима МУП-а РС, већ поред осталих доказа и на аудио записима, односно транскриптима разговора који су снимани по наредби судије за претходни поступак од 25.07.2017. године, којим је одобрено пружање симулованих послова – симулованог давања мита у предистражном поступку, који се водио против окривљеног Радољуба Максимића, за које симуловане послове је био овлашћен ББ. Поред тога, из записника о главном претресу од 17.10.2022. године, утврђује се да је првостепени суд у доказном поступку, поред осталог, извршио упознавање странака са садржином аудио записа који се налази на ДВД, при чему је и извршен увид, и прочитани су писани докази који се налазе у списима предмета на сагласан предлог странака, те је очигледно да је правноснажна пресуда заснована на свим овим доказима, а не на извештајима МУП-а РС, како се то неосновано истиче у поднетом захтеву.

Из наведених разлога, Врховни суд је поднети захтев и у овом делу оценио неоснованим.

У осталом делу, исти захтев одбачен је као недозвољен, из следећих разлога:

Бранилац окривљеног, као разлог подношења захтева, истиче и повреду кривичног закона из члана 439. тачка 3) ЗКП, због које повреде је подношење захтева за заштиту законитости дозвољен окривљенима преко бранилаца.

Међутим, с тим у вези, бранилац у суштини указује на повреду закона из члана 441. став 1. ЗКП, истицањем да је казна затвора у трајању од три године, на коју је окривљени осуђен, драконска, те да суд приликом одмеравања казне није у довољној мери ценио све околности које утичу да казна буде већа или мања у смислу члана 54. КЗ, као и да је другостепени суд олакшавајућим околностима није дао значај који заслужују, нити је на адекватан начин ценио ранији живот окривљеног и његове личне прилике.

Како, дакле, бранилац окривљеног само формално у поднетом захтеву истиче повреду кривичног закона из члана 439. тачка 3) ЗКП, а у суштини указује на повреду закона из члана 441. став 1. ЗКП, због које повреде није дозвољено подношење овог ванредног правног лека окривљенима преко бранилаца, то је Врховни суд поднети захтев у овом делу одбацио као недозвољен.

У поднетом захтеву, бранилац наводи и да су правноснажним пресудама учињене повреде члана 33. став 5. Устава РС, обзиром да окривљени није имао могућност да испита сведока ББ.

Када се захтев за заштиту законитости подноси због повреда одредаба Устава или Европског суда за људска права, то се према одредби члана 484. ЗКП, уз захтев мора доставити и одлука Уставног суда или Европског суда за људска права којим је утврђена повреда људског права и слобода окривљеног или другог учесника у поступку, а које је зајемчено Уставом или Европском конвенцијом о заштити људских права и основних слобода и додатним протоколима. Имајући у виду да у конкретном случају подносилац захтева уз захтев није доставио одлуку Европског суда за људска права, то је Врховни суд нашао да у односу на ову повреду поднети захтев нема законом прописан садржај, те је захтев и у овом делу одбацио.

Са свега изложеног а на основу одредбе члана 491. став 1. ЗКП у делу у којем је захтев одбијен као неоснован, на основу члана 487. став 1. тачка 2) у вези члана 485. став 4. ЗКП у делу у којем је захтев одбачен јер нема законом прописан садржај, те на основу члана 487. став 1. тачка 3) у вези члана 484. ЗКП у делу у којем је захтев одбачен јер нема законом прописан садржај, донета је одлука као у изреци пресуде.

Записничар-саветник
Снежана Меденица, с.р.

Председник већа-судија
Милена Рашић, с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић